

Beschikken over informatie leidt tot kennis

mr. L.H.E. Møller*

In 1949 beschreef George Orwell hoe een maatschappij eruit zou zien als de overheid een alziend oog had. De democratische wereld overleefde 1984 zonder in de spookwereld van Orwell te belanden, wellicht omdat de technische mogelijkheden tot het creëren van een dergelijk 'oog' te beperkt waren.

Anno 2013 is er in verhouding met 1984 veel veranderd. Met de komst van het internet is het uitwisselen van informatie sterk toegenomen. Het internet heeft er ook voor gezorgd dat nagenoeg alles wordt vastgelegd. Het wemelt van informatie. Veel van de informatie die beschikbaar is via het internet, wordt 'vrijwillig' gedeeld of wel uitgewisseld met Jan en alleman. Maar ook de informatie die niet bedoeld is voor algemeen gebruik, vindt zo nu en dan zijn weg naar vreemde mogelijkheden. Zo lijkt het erop dat de tijd waarin het hacken van websites voorbehouden was voor stoute whizzkids in achterkamers voorgoed voorbij is. Tevens lijkt het er zo op dat het alziend oog heel dichtbij is gekomen, hoewel op een ander manier dan beschreven door Orwell. Simpelweg door de vrijwillige, stiekeme of illegale uitwisseling van informatie.

Met betrekking tot de legale uitwisseling van informatie is er ook veel nieuws te bespeuren. De normen over hetgeen je voor jezelf mag houden verschuiven. De steeds harder klinkende schreeuw om transparantie maakt dat het privé domein krimpt. Maar ook het toegestane gebruik van informatie die verplicht aan een overheidsinstantie moet worden afgestaan lijkt via wetgeving en rechtspraak steeds verder te worden verruimd. Daar waar na nine-eleven het doel de middelen heiligde wanneer er sprake was van terrorisme, zijn thans verkeersovertredingen al voldoende rechtvaardiging voor buitenwettelijke informatie-uitwisseling.

Terug naar Orwell. Onderdeel van de door hem beschreven wereld was een uitgebreide manipulatie met taal. Ook hier zijn er vergelijkingen met deze tijd te bespeuren. Neem bijvoorbeeld Hoofdstuk VIII, afdeling 6 van de Algemene wet inzake rijksbelastingen die als titel 'Geheimhouding' heeft meegekregen. Hoofdstuk VIII, afdeling 6, bevat art. 67 AWR. Uit het tweede lid van dat artikel blijkt dat de geheimhoudingssoep van het eerste lid toch niet zo heet gegeten hoeft te worden als het eerste lid wil doen voorkomen. In het tweede lid wordt de weg vrijgemaakt voor art. 43c Uitvoeringsregeling AWR, alwaar vijf (5) pagina's volgeschreven zijn met instanties waarmee de Belastingdienst informatie deelt. En als dat niet genoeg uitwisseling van informatie mogelijk maakt, dan bevat art. 67 lid 3 AWR een algemene ontheffingsmogelijkheid. Ik zou ervoor willen pleiten dat de titel van Hoofdstuk VIII, afdeling 6 vernoemd wordt tot 'Uitwisseling van informatie'. Al was het om 1984 op

het punt van taalmanipulatie nog verder naar de toekomst te schuiven. Voor wat betreft het alziend oog is meer nodig. Dat blijkt wel uit de artikelen in dit tijdschrift.

* Lars Møller is als advocaat verbonden bij Wladimiroff Advocaten N.V.